

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa 2. adventtisunnuntaista 4.12. ja päättyy Kynttilänpäivään 5.2.

Kuninkaasi tulee kunniaassa

2. ADVENTTISUNNUNTAI 4.12.

LUUK. 12:35–40

Raamatussa ja erityisesti Uudessa testamentissa Jeesuksen toinen tuleminen, paruuksia, on selkeästi esillä. Se on pelastushistorian päätepiste, ja pelastushistoria antaa kehyksen sille, mihin painopiste meidän kristittyinä olemisessamme, uskossa ja kilvoituksessa Jumalan tahdon noudattamiseksi, asettuu. Se on myös välttämätön päätepiste: Ei voi ajatella luomista eikä Kristuksen sovitustyötä ilman Jumalan tahdon lopullista ja ehdotonta toteutumista. Elämme nyt jännitekentässä, jossa Jumalan luomassa maailmassa Jumalan hyvä ja pyhä tahto toteutuu vain osittain, mutta jossa synnin syyllisyys on sovitettu. Ratkaiseva korjausliike on tapahtunut kaiken uudistamiseksi ja paratiisin harmonian uudelleen palauttamiseksi. Valta ei kuitenkaan ole täydellisesti ja lopullisesti palautettu Jumalan käsiin siinä merkityksessä, että Hänen tahtonsa vallitsisi kaikessa rikkeettä. Vastustavat voimat ovat vielä valloillaan. Heparalaiskirje toteaa:

”Sinä teit hänet vähäksi aikaa enkeleitä halvemmaksi, kirkkaudella ja kunnialla sinä hänet seppelöitsit, ja sinä panit hänet hallitsemaan kättesi tekoja; asetit kaikki hänen jalkojensa alle.” Sillä, asettaessaan kaikki hänen valtansa alle, hän ei jättänyt mitään hänen allensa alistamatta. Mutta nyt emme vielä näe kaikkea hänen valtansa alle asetetuksi.” (Hepr 2:7-8 KR 33/38; nykyinen KR voi johtaa harhaan puhuessaan kaiken alistamisesta ihmisen valtaan, Konteksti kertoo ihmisen tarkoittavan ihmiseksi tullutta Jumalan Poikaa. Alkuteksti ei puhu ihmisestä, vaan ’hänestä’ viitaten alennettuun ja korotettuun Kristukseen, josta teksti kertoo.) Jeesuksen näkyvä tuleminen tähän maailmaan on välttämätön tapahtuma siksi, että tässä näkyvässä maailmassa vallitsee hyvän ja pahan, Jumalan

ja Saatanan valtojen kamppailu.

Jos paruuksia ei tapahtuisi, merkitsisi se kamppailun jatkumista ikuisesti. Hyvä ei voittaisi koskaan.

Siksi usko ja kristittyinä eläminen sisältää välttämättä tähän tulevaan loppuratkaisuun kurottautumisen ulottuvuuden. Kristillinen usko rakentuu jo tapahtuneelle syntien ja syyllisyyden sovittamiselle Kristuksen kuolemassa ja ylösnousemuksessa, mutta se tähtää myös eteenpäin. Uskontunnustus kiteyttää ajatuksen:

” – on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita.” Ja tessalonikalaisille Paavali kuvaa heidän kristityksi tulemistaan: ” – te hylkäsitte väärät jumalat ja käännyitte palvelemaan elävää, todellista Jumalaa ja odottamaan taivaista hänen Poikaansa, jonka hän herätti kuolleista, Jeesusta, joka pelastaa meidät tulevalta vihalta.” (1 Tess 1:9–10). Jeesuksen tulon odotus kuuluu olennaisesti uskoon.

Päivän evankeliumissa Jeesus kehoittaa meitä valvomaan ja odottamaan Hänen paluutaan. Valmiuden tulee olla jatkuvaa. Näin siksi, että emme voi tietää, millä hetkellä Hän tulee. Tässäkin asiassa on jännite. Toisaalta Jeesus kertoo merkeistä, joiden perusteella Hänen omansa voivat rohkaistua odottamaan sen päivän olevan lähellä. ”Kun näette tämän tapahtuvan, rohkaiskaa mielenne ja nostakaa pääanne, sillä teidän vapautuksenne on lähellä.” (Luuk. 21:18) Mutta toisaalta Hän painottaa sen päivän olevan tuntemattoman. Näistä jännitteen polttopisteistä kumpuaa kaksoiskehotus: ”Olkaa raittiit, valvokaa!” (1 Piet. 5:8) Raittius voidaan tulkita tasapainoiseksi ja pitkäjänteiseksi elämäksi, jossa voidaan istutella omenapuita, vaikka paruuksia lähestyy. (Lutherin nimiin laitettu ajatus on syntynyt vasta Saksan tappion kaaoksessa toisen maailmansodan jälkeen, jolloin Saksan johdossa haluttiin suuren auktoriteetin arvovaltaan vedoten ohjata kansaa lamaantumisen

sijasta tasapainoiseen elämään ja jälleenrakennustyöhön.) Valvominen on puolestaan asenne, jonka mukaan valmiina lopun tulemiseen on silti oltava nyt, koska Jeesus voi tulla hetkenä, jota kukaan ei voi aavistaa: ”Jos hän saapuisi tänään, Vapahtajasi – –” (Lina Sandell-Berg, Hengelliset laulut ja virret 534)

On vielä vastattava luonnolliseen kysymykseen: Mitä valvominen on? Se ei tarkoita jatkuvassa paniikitunnelmassa elämistä eikä, kuten jo nähtiin, kaiken normaalin elämän hylkäämistä. Sitä vastoin se merkitsee sisäistä vapautta ja valmiutta luopua kaikesta ja olla valmis siirtymään siihen uuteen, johon Jeesus omansa johtaa. Tärkeintä on elää jatkuvassa uskon yhteydessä Herraan ja omistaa jatkuva syntien anteeksiantamus. Tämä merkitsee kristillisen julistustradition mukaista ’lyhyiden tilivälien’ pitämistä Jeesuksen edessä. Lisäksi se merkitsee paavalilaista asennetta: Hänellä oli halu lähteä täältä ja päästä Herran luo, koska se on nykyistä elämää parempi, mutta Filippin seurakunnan (tai minkä tahansa asian, joka meillä on vielä kesken ja jota haluamme vielä jatkaa) tähden viipyminen tässä elämässä on hyödyllistä (Fil 1:20–24). ●

Arno Toivanen

Rovasti, Iisalmen emerituskirkkoherra

Kiitos isänmaasta

ITSENÄISYSPÄIVÄ 6.12.

JOH. 8:31–36

Jeesuksen kanssa keskustelleet juutalaiset ymmärsivät Jeesuksen puheen vapaudesta tarkoittavan ulkoista vapautta. He tosin unohtivat Egyptin vuosisatojen orjuuden ja 70 vuotta kestäneen Baabelin vankeuden – molemmat pitkiä aikoja ilman ulkoista vapautta. Ulkonaisesti orjina olleet kaispasivat vapauteen ja omaan maahan. Jeesus puhui vapaudesta synnin, kuoleman ja perkeleen vallasta. Syntiinlankeemuk-

sesta saakka kaikki jotka syntyvät maailmaan, syntyvät ilman jumalanpelkoa ja ilman vanhurskauttavaa uskoa. Jeesus tekee vapaaksi synnin orjuudesta, pakosta tehdä syntiä ja ikuisesta kadotuksesta. Jeesus on täyttänyt lain eli Jumalan pyhän tahdon täydellisesti kaikkien puolesta ja kuollut ristillä virheettömänä uhrina kaikkien maailman ihmisten puolesta. ”Hän on meidän syntiemme sovittaja, eikä vain meidän vaan koko maailman.” (1. Joh. 2:2). Tämä armo annetaan meille Jumalan sanassa, kasteessa, ehtoollisessa ja synninpäästössä. Jeesuksessa olemme todella vapaita, vaikka oma kansamme eläisi vieraan vallan alla, ilman ulkoista vapautta. Jokainen joka antautuu synnille, on synnin orja, vaikka eläisi vapaassa maassa.

Suomalaiset ovat olleet suurimman osan olemassaolostaan vieraan vallan alla, mutta kristinusko on vaikuttanut Suomessa noin tuhat vuotta. Luterilainen uskonpuhdistus on ollut Suomessa noin 500 vuotta. Saamme kiittää Jumalaa siitä, että hän on antanut Suomen kansalle puhtaan evankeliumin opin. Nyt joudumme taistelemaan evankelisluterilaisessa kirkossa, että nämä hengelliset aarteet saisivat olla meidän siunauksenamme edelleen. Ja taistella siitä saako evankelisluterilainen kirkko olla Sanan kirkko vai alkaako se olla entistä enemmän Sanasta luopunut kirkko. ”Jos te pysytte uskollisina minun sanalleni, te olette todella opetuslapsiani. Te opitte tuntemaan totuuden, ja totuus tekee teistä vapaita.” (J. 31–32). On Jumalan käsissä missä muodossa luterilainen seurakuntaelämä saa Suomessa jatkoa.

Kristinusko on ollut suurena Jumalan siunauksena suomalaisille, myös silloin kun suomalaisilla ei ole ollut omaa kansallisvaltiota. Jumalan sana ei opeta, että kaikilla kansoilla pitäisi olla oma kansallisvaltionsa, mutta hyvä esivalta, joka suojelee vääryydeltä ja mahdollistaa kristillisen uskon harjoittamisen, on Jumalan lahja. Kun

jälkikristilliset vaikutteet valtaavat alaa Suomessa, meidän ei tule mukautua tämän maailman menoon vaan olla suolana ja valona omassa maassamme. Jos kristitty ei voi elää kotimaassaan syyllistymättä syntiin, kristityn on muutettava toiseen maahan. Enemmän tulee totella Jumalaa kuin esivaltaa tai ihmisiä (Apt. 5:29). Kristitylle mikä tahansa maa on kotimaa ja mikään maa ei ole kotimaa. Meidän todellinen kotimaamme on taivasten valtakunta.

Evangelisluterilaisen kirkon päätunnustus Augsburgin tunnustus tulkitsee Raamattua niin, että kristityillä on oikeus käydä oikeutettuja sotia, olla asepalveluksessa ja palvella esivallan viroissa tai vanhoa vala esivallan sitä vaatiessa (CA § XVI). Sodassa itsessään ei ole mitään ihannoitavaa, sota on yksi kauheimmista asioista mitä ihmiskunta voi tehdä. Toisaalta olemme kiitollisia siitä, että isänmaatamme ja vapauttamme uskoa on puolustettu ja kunnioitamme niiden uhrausta, jotka ovat antaneet henkensä puolestamme. ”Suurempaa rakkautta ei kukaan voi osoittaa, kuin että antaa henkensä ystäviensä puolesta.” (Joh. 15:13). Isänmaallisuus ei ole Raamatun säätämä hyve, mutta kristityn tulee totella esivaltaa ja lakeja sikäli kuin niihin suostuminen ei ole syntiä. Esivalta on Jumalan asettama ja Jumalan palvelija, joka ei turhaan kannata miekkaa, esivalta voi rangaista väärintekijöitä (Room. 13:4). Hyvä esivalta, joka tekee sen tehtävän, jonka Jumala sille on antanut, on yksi parhaista ajallisista lahjoista, joista tulee olla kiitollinen. Seurakuntien ja kristillisten yhdistysten itsenäisyyspäiväjuhlien ei tule olla uskonnollisuuden ja nationalismin sekoituksia, mutta me saamme kiittää Jumalaa niistä hyvistä ajallisista lahjoista, joita Hän on meille antanut ja pitää esillä sitä, että kaikkein paras Jumalan lahja on vapaus synnistä, kuolemasta ja perkeleestä – vapaus Jeesuksessa Kristuksessa. ●

Ville Kettunen
Teologian opiskelija

Jeesus on vastaus

3. ADVENTTISUNNUNTAI 11.12.
MATT. 11:11–19

Sukulaispojat Johannes Kastaja ja Jeesus syntyivät samana vuonna puolen vuoden välein (juhannus ja jouluku) ja kenties aloittivat julkisen toimintansa samana vuonna 28 (Luuk. 3:1, 23; Tiberius keisarina vuosina 14–37 jKr). Molemmat kokosivat suuret kansanjoukot ja molemmat kuolivat hylättyinä ja teloitettuina, Johannes Makarioksen linnan alimmissa tyrmissä Kuolleen meren rantamalla, Jeesus Golgatan kummulla ristille korotettuna vilkkaan ohikulkutien varrella pääkaupungin tuntumassa. Johannes seisoo 2000-vuotisen historian profeettojen ja sanansaattajien viimeisenä huutavana äänenä ja saa silmin nähdä ja sormella osoittaa Messias-ta, sitä Jumalan Karitsaa, joka ottaa pois maailman synnin. Tästä olivat profeetat ennustaneet ja laki rikkomuksineen ja sovitussuhreineen ennakoineet. Seremonialaki jouti mennä ja ikaikainen moraalilaki oli saanut ainoan täyttäjänsä. Nyt ei enää lain rikkojaa tarvinnut kivittää, koska yksi ”kivitettiin” (kuoli) kaikkien Jumalan lain rikkojien puolesta.

Johannes ei kyllä itse tohtinut omakseen yli 800 vuotta aikaisemmin vaikuttaneen suuren profeetan Elian nimeä, mutta sellaiseksi Jeesus hänet kuitenkin ylentää. Juutalaisille profeetta oli suurta, Jeesukselle suurta oli profetioiden täyttymys. Profeetat ja muutkin Jumalan lapset ovat sanoneet ainoalle oikealle Jumalalle ja hänen tahdolleen ”kyllä” ja epäjumalille ja Jumalan tahdon ylitsekäymiselle ”ei”. Yleensä juuri tuo ”ei” (”sinun ei ole lupa”) on tuonut ristin ja kärsimyksen, ja niin se tapahtui Johanneksenkin kohdalla, ja hän väheni päätä lyhyemmäksi. Mutta Jeesus sanoo häntä ihmisen lapsista suurimmaksi. Jos ihminen on Jumalan lapsi, hän on suuri taivasten valtakunnassa, olkoon vaikka

kuinka vähäinen tässä maailmassa. Suuruus saa uuden arviointiperusteen.

Johannes monien muiden kanssa toivoi tulevan Messiaan säästävän itsensä ja seuraajansa itkulta ja kärsimykseltä. Mutta ehkä se ei ollut mahdollista tässä maailmassa ja elämässä. Johannes sai vankilassa kuulla Kristuksen teoista, mutta miksei noihin tekoihin kuulunut kahleiden kirpoaminen ja vankilan porttien avautuminen Johanneksen osalta? Saihan vain vähän myöhemmin Pietarikin moisen ihmeen kokea. Mutta nyt jumalaton yläsali juhlii, Jumalan mies viiruu alimmassa tyrmässä, jumalaton menestyy, Jumalan lapsi kärsii. Oli helpompi uskoa silloin, kun tuhannet vaelsivat Johannesta kuulemaan ja taivaalliset todistukset mykistivät erämaan seurakunnan. Mitä ihan oikeasti tietävät uskosta nuo, jotka saavat rukousvastauksia, kirkkautta ja voimavaikutuksia tai nuo, jotka ovat terveitä ja hyväosaisia ystäväverkostojensa keskellä? Monet kääntyvät Jumalan puoleen sen vuoksi, mitä hän tekee ja antaa. Käänny sinä siitä huolimatta! Vaikka vankilan ja taivaan portit pysyvät suljettuina ja sinä helpotusta saamatta huokaat ahdistuksessasi ja huudat Jeesuksen puoleen, se on uskoa. Ehkä et voi sanoa rakastavasi Jeesusta, luottavasi siihen, että hän kuulee rukouksesi, vastaa, parantaa. Ja kuitenkin kerrot hänelle hädästäsi. Se on uskoa. Ei Jumala istu käsiensä päällä ja vaikene, hän vastasi Johannekselle ja sinulle. Vastaus on Jeesus, joka voitti kärsimällä ja kuolemalla ja taivasten valtakunta, ikuisuuden näköala, tuomio ja palkinto (Ps. 73).

Yritys väkivalloin temmata taivasten valtakunta itselle ei tarkoittane kristittyjen vainoja, uskonnon käyttämistä välineenä tai voimana tukkia suut epäuskosilta. Kysymys on siitä, että Jumala toimii niin eri tavalla kuin odotetaan ja hänen valtakuntansa on keskellämme toisenlaisena kuin hetken hallitsevat maalliset mahdit. Tärkeämpää on astua sisälle Ju-

malan valtakuntaan, kuin juhlia sen saapumista.

Tori oli kaupungin porttien ohella kohtaamispaikka, työvoimatoimisto ja misioikenttäkin (Apt 17:7; Matt 20:3; 22:9). Tori oli myös lasten leikkikenttä ja toisin kuin aikansa uskonnolliset johtajat, Jeesus ilmeisesti usein viipyi torilla juuri lasten leikkejä seuraten. Häissä ja hautajaisissa saattoivat lapset esiintyä soittaen ja saivat riehakkaaseen iloon tai valittavaan suruun mukaan aikuisetkin. Mutta entä kun kysymyksessä on Jumalan valtakunnan sanoma, tuli se sitten Johanneksen sanoina ja elämän esimerkkinä tai Jeesuksen? Lapsekas joukkomme jää kylmäksi ja penseäksi. Emme ihastu taivaasta emmekä kauhistu helvetistä. Emme kadu Johanneksen kanssa syntejämme, emmekä iloitse Jeesuksen kanssa pelastuksen lahjasta. Elämä kyllä pyörii syömisen, juomisen ja musiikin ympärillä, mutta meitä ei kiinnostaa elämän hyvien lahjojen antaja. Siksi ei tuo lohtua, tarkoitusta ja näköaloja rattoisa seura, ei viini.

Jeesuksesta on Raamatussa lukuisia nimiä, mutta onko kauniimpaa kuin tämä: syntisten ystävä. ”Ihmisen elämä kuluu ystävää etsiessä”, sanotaan. ”Ystävä rakastaa ainiaan”, sanoo Raamatun sananlasku. (Sananl. 17:17) Kuule, mitä ystäväsi sanoo: ”Te olette minun ystäviäni, jos teette, mitä minä käsken teidän tehdä.” (Joh 15:14) ●

Keijo Rainerma

Rovasti, Kankaanpään kirkkoherra

Herran syntymä on lähellä

4. ADVENTTISUNNUNTAI 18.12.

MATT. 1:18–24

Neljäs adventtisunnuntai edeltää joulua, Jeesuksen syntymän juhlaa, ja luonnollisesti on sisältönsä puolesta yhteenkuuluvaa sen kanssa. Erityinen painopiste on ottaa esiin se, minkä apostolinen uskontunnustus ilmaisee: ”sikisi Pyhästä Hengestä”.

Kysymys on luonnollisesti laajempi, ei vain tämä yksityiskohta, vaan sen johdonmukainen konsekvenssi. Luonnonlakien vastainen ja ainutkertainen tapa saada alkunsa on yksi peruste sille, että syntyvä lapsi ei ole pelkästään ihminen, vaikka Hän on myös sitä. Johdonmukaisesti uskontunnustus jatkaa: ”syntyi neitsyt Mariasta”.

On luonnollista, että näitä kristinuskon sanoman perusihmeitä on kritisoitu ja ne on kielletty mahdottomina. Ne eivät mahdu luonnontieteelliseen maailmankuvaan, jossa asiat pitää voida verifioida tieteellisillä kokeilla. Mikään luonnon puitteissa mahdollinen tapahtuma, esimerkiksi partenogeneesi, ei tule kysymykseen, koska sitä ei voi tapahtua nisäkkäillä. On kysymys todellisesta ihmeestä, luonnonlakien vastaisesta tapahtumasta, jonka tekijänä voi olla vain luonnonlakien asettaja, Jumala. Näitä ihmeitä ei ole tahdottu kieltää vain positivistisen ja siksi ateistisen maailmankatsomuksen taholta, vaan näin ovat tehneet myös monet kristityt, joiden huolena on se, ettei nykyaikainen koulutettu ihminen kykene uskomaan Jumalaan, jos tähän uskoon on välttämätöntä yhdistää mahdottomana pidettyjä asioita. Kysymys kuuluu tällöin, pitääkö Jeesuksen olla syntynyt Pyhän Hengen vaikutuksesta ilman isää voidaksemme pitää Häntä Jumalan Poikana. Usein vastataan, että ei tarvitse. Tällöin kuitenkin on otettava kehiin adoptioteoria. Se puolestaan tarkoittaisi Hänen olevan pohjimmiltaan vain ihminen ja sellaisena perisyntynyt alainen. Vaikka Hän olisi profeettojen tavoin – ja kenties suurimpana kaikista profeetoista – valittu erityistä tehtävää varten Jumalan lähettämäksi ja Häntä lähellä olevaksi sanansaattajaksi, ei Hän voisi toimittaa sitä tärkeintä tehtävää, jota varten Hän tuli maailmaan, syntien sovittusta uhrikuolemansa kautta. On tärkeää tehdä ero: Jeesus ei ole synnitön siksi, että Hän on syntynyt neitsyestä (sukupuoliakti ei ole syntiä eikä tee syntiseksi), mutta ju-

malallinen Hän on tämän tähden ja siksi myös synnitön.

Kristuksen aidon jumaluuden kieltävät vetoavat siihen, että neitseestäsyntymisajatus esitetään vain Matteuksen ja Luukaan evankeliumeissa. Ja tämän lisäksi viitataan siihen, että Jesajan ennustuksessa (7:14), johon Matt. 1:22–viittaa, käytetyn käsitteen *almah* merkitys on yleisesti ottaen nuori nainen. Septuaginta, Aleksandrian juutalainen oppineisto, kreikaksi sen käsitteellä *parthenos*, neitsyt. Heidän ratkaisuaan ei voi pitää vääränä; oppineina juutalaisina he hallitsivat hyvin oman pyhän kirjansa kielen ja hellenistisen kulttuurin keskellä eläneinä myös kreikan kielen. En ole kielitieteilijä, mutta pidän uskottavana, että vanhan heprean nuori nainen ei viittaa pelkästään ikään, vaan myös naimattomuuteen ja sukupuoliseen koskemattomuuteen, aivan samoin kuin ruotsin *jungfru* tai saksan *Jungfrau*. Vaikka näiden sanojen toinen osa on, ei vain nainen, vaan suorastaan rouva, merkitsee käsite kuitenkin yksiselitteisesti neitsyttä.

Neitseestä syntyminen esiintymisen vain kahdessa evankeliumissa ei tarvitse olla ongelma. Ajatus kytkeytyy kiinteästi siihen, että Jeesus on Jumalan Poika. Tämä näkyy Markuksella Jeesuksen kasteen yhteydessä tapahtuvassa taivaallisessa julistuksessa: ”Tämä on minun Poikani”, ja Johanneksella suorastaan pre-eksistenttisen Jumalan luona olevan Sanan, joka on Jumala, tulemisena ihmiseksi, niin että Isän luona oleva Poika ilmoittaa meille Jumalan. Mitä näistä vielä puuttuu? Vastaavasti Paavalin Roomalaiskirjeen alun ajatus Jeesuksen asettamisesta Jumalan Pojaksi ylösnousemuksessa ei ole adoptiokristologiaa. Teksti ilmaisee, että Hän oli Jumalan Poika, joka oli lihan mukaan (inhimillisen syntyperän puolesta) Daavidin jälkeläinen (Jumalan Poika ihmisenä, heikkoudessa). Ylösnousemuksessa Hänet asetettiin Jumalan Pojaksi voimassa, (kr. *en dynamei*). Kris-

tuksen korotus, kaiken vallan saaminen (Matt. 28) tapahtui ylösnousemuksessa.

Tämän taustan varaan rakentuu tapahtuman meitä tarkoittava tähtäyspiste: Koska Jeesus oli tällainen, Hän oli – ja on – Immanuel, Jumala meidän kanssamme. Hän ei ole erossa meistä eikä meitä vastaan, vaan lähellämme oleva elävä Jumala, jonka rakkaus lahjoitetaan meille, kun turvaudumme Hänen meidän puolestamme tekemäänsä sovitustyöhön. Jumalana ja ihmisenä Hän silloitti uhrillaan Jumalan ja ihmisen välillä olevan kuilun. ●

Arno Toivanen

Lupaukset täyttyvät

JOULUAATTO 24.12.

AP. T. 13:16 - 26

Jumalan lupaukset täyttyvät. Siinä on joulun merkitys tiivistettynä.

Latinalaisista 800-luvun antifoneista syntynyt virsi 756 *Oi saavu jo, Immanuel* taivoittaa päivän epistolatekstin sävyn ja sanoman kauniisti:

Oi verso suvun Daavidin,
luo valoasi kansoihin.
Me syvyydestä huudamme:
Pois ota raskaat kuormamme!
Jo riemuitkaa!
On Luojamme
nyt Kristuksessa kanssamme.

Paavali ja Barnabas ovat saapuneet Pisidian Antiokiaan.

Lähetysssaarnaajat osallistuvat synagogajumalanpalvelukseen. Paikalla oli myös jumalapelkääväisiä eli VT:sta kiinnostuneita pakanoita.

Luukas kuvaa synagogajumalanpalveluksen liturgiaa myös kohdassa Luuk. 4:16–21.

KEHOTUKSEN SANA

Synagogan liturginen kaava oli sama kuin

Jerusalemossa. Rukousjaksoa seurasi luku-kappale Toorasta. Sitten luettiin katkelma profeettakirjoista. Nämä tekstit valikoituivat vuodenkierron mukaan vaihtuvista tekstikatkelmista ja niiden lukeminen riitti useimmiten saarnaksi. Mikäli joku kykeni koulutuksensa puolesta kommentoimaan luettua tekstiä, niin sellaista kunniavierasta kuunneltiin. Paavali ja Barnabas esiintyivät oppineina miehinä. Barnabas oli kotoisin Jerusalemissa ja Paavali oli Gamalielin oppilas. Synagogan esmiehet tulivat erikseen pyytämään heiltä ”kehotuksen sanaa”, eli saarnaa luetuista raamatunkohdista (jae 15).

Paavali aloittaa puheen. Juutalaisena kirjanoppineena hän perustelee väitteensä Vanhalla testamentilla. Paavalin puheen alkuosa on lähinnä vanhan kerstausta. Hän alleviivaa Jumalan toimintaa historiassa. Jumala hallitsee maailman tapahtumia. Jumala on valinnut Israelin omaksi kansakseen muiden kansojen keskeltä. Tämä valittu kansa on Jumalan erityisen huolenpidon ja rakkauden kohde. Erilaiset tuhovoimat, kuten Egyptin orjuus tai kansan hallitsijoiden jumalattomuus, eivät riistä Jumalan armoa jota hän osoittaa omilleen. Heille Jumala on antanut erityiset lupauksensa. Pelastushistorian keskellä Jumalan lupaukset huipentuvat messiaan saapumisessa ja Jumalan valtakunnan toteutumisessa. Tähän Jumalan valtakuntaan myös pakanat ovat kutsuttuja. Ensimmäinen Paavali käsittelee kuitenkin messiaan juutalaista taustaa.

KUKA ON MESSIAS?

Pohdinnat Jumalan lupausten täyttymisestä olivat yleisiä tuohon aikaan. Kuka tuo messias on? Milloin hän saapuu? Johannes Kastajan rooli ja merkitys mietitytti monia. Johannes oli tunnettu hahmo, ja häneen oli kohdistunut suuria odotuksia. Paavali haluaa puheessaan kumota ajatuksen Johannes Kastajan messiaanisuudesta. Tämän

hän tekee lainaamalla tämän omia sanoja joissa hän kiistää olevansa itse se luvattu (jakeet 24–25). Johannes Kastajan puheet omasta arvottomuudestaan messiaan rinnalla vahvistavat tätä perustelua.

Paavalin julistuksen tähtäyspiste on julistuksessa messiaasta. Se, mitä Paavali aikoo sanoa, vaatii kuitenkin pohjustusta. Paavali viittaa ensin messiaan esikuviin Vanhassa testamentissa. Tämän hän tekee kuningas Saulin ja Kuningas Daavidin keskinäisen suhteen kuvauksella. Kuningas Saul sai hallita aikansa, mutta Jumala siirsi hänet syrjään. Sitten kuninkaaksi voideltiin Daavid, joka kaikessa täytti Herran tahdon. Edes aviorikos ja murha eivät mitätöineet Daavidin esikuvallisuutta, sillä Daavid katui tekoaan. Daavid toimii Vanhassa testamentissa paitsi ihannekuninkaan roolimallina, myös messiaan esikuvana. Messias syntyisi Daavidin heimoon. Tämä näkyy myös siinä, miten Jeesus otettiin vastaan huudoin ”Hoosianna, Daavidin Poika! Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä!” (Matt. 21:9).

JUMALAN LUPAUKSET TÄYTTYVÄT
Paavali on tulossa puheensa huippukohtaan. Hän on valmistanut kuulijoitaan kohtaamaan sanoman Jeesuksesta, Daavidin Pojasta. Hän todella täytti ja toteutti Jumalan tahdon elämässään. Ennen kaikkea Jeesus pelastaisi kansansa ja sovittaisi sen synnit.

Erkki Ranta on pohtinut sitä, viittasiko Paavali puheessaan myös entiseen elämäänsä kristittyjen vainoajana. Saul vainosi Daavidia ja Jumala siirsi hänet siivuun. Paavali, toiselta nimeltään Saul, vainosi vuorostaan Daavidin Poikaa. Paavali kuitenkin vältti tuomion, toisin kuin kuningas Saul aikoinaan. Entinen vainoja saa nyt julistaa ilosanomaa tuosta Voidellusta, Kristuksesta.

Paavalin sanoma on mullistava. Messias on jo saapunut. ”Daavidin jälkeläisistä Ju-

mala on lupauksensa mukaan antanut Israelille Pelastajan, Jeesuksen” (jae 23). Tähän yhteen jakeeseen sisältyy paljon. Jeesus on paitsi kuningas ja hallitsija, mutta myös Pelastaja. Tämä Jeesus tahtoo pelastaa synnin, kuoleman ja perkeleen vallassa olevat. Tätä pelastusta ja vapautuksen sanomaa Paavali julisti, ja siihen myös me saamme asettaa toivomme tänään. Jumala on täyttänyt lupauksensa. Hän on tullut keskellemme. Synnit on sovitettu ja meillä on rauha Jumalan kanssa. Siksi laulamme: ”Jo riemuitkaa! On Luojamme nyt Kristuksessa kanssamme.” ●

Taito Heikkilä
TM

Joulun ihmeellinen merkki

JOULUAAMU 25.12.

LUUK. 2:1–20

Jeesuksen syntyessä paimenet vartioivat yöllä laumaansa. Paimenista tuli ensimmäiset Kristuksen todistajat. Näin Jumalan sanoma ilmaantuu ensimmäiseksi yksinkertaiselle kansalle. Suuri ihmisten paimen syntyy siis paimenten keskellä ja toteuttaa profeetta Miikan ennustuksen, jonka mukaan Betlehemissä syntyy hallitsija, joka kaitsee kansaansa Herran voimalla.

Paimenet saavat kuulla enkeliltä ilosanoman. Suuri ilo kaikille kansoille on lyhyesti siinä, että Daavidin kaupungissa on syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra. Nämä arvonimet ovat keskeisiä. Ensiksikin Jeesus on Vapahtaja, joka voidaan kääntää myös pelastaja. Tämän tittelin oli ominut itselleen myös Rooman keisari Augustus, jonka nimi jouluevankeliumissa mainitaan ensimmäiseksi. Kenelläkään maallisella hallitsijalla ei kuitenkaan ole vastausta synnin ongelmaan, johon ainoastaan Jeesus tuo pelastuksen. Toiseksi Jeesus on Kristus. Kristus on kreikkaa ja tarkoittaa samaa kuin hepreaksi messias eli voidel-

tua. Jeesus oli siis Vanhan testamentin lupauksen täyttymys. Kolmanneksi Jeesusta puhutellaan Herraksi. Herra oli nimitys, jota Vanhassa testamentissa käytettiin Jumalasta, silloin kun ei haluttu sanoa hänen nimeään.

Ilmoitettuaan kuka Jeesus on, enkeli sanoo paimenille: ”tämä on merkinä teille: te löydätte lapsen, joka makaa kapaloituna seimessä.” Monet ihmiset vaativat Jumalalta merkkiä ennen kuin voivat uskoa häneen. Jeesukseltakin sitä vaadittiin useaan otteeseen ja usein meiltä kristityiltäkin vaaditaan, että Jumalan tulisi jotenkin osoittaa olemassaolonsa. Enkeli antoi paimenille yhden merkin: lapsi makaa kapaloituna seimessä.

Tämä Jumalan suuri merkki ei oikeastaan ole merkki. Tässä merkissä ei ole mitään merkillistä. Jumalan köyhyys, pienuus ja heikkous ovat hänen todellinen merkkinsä. Se on vastakohtaista sille, mitä luonnostamme ihmisinä kuvittelemme Jumalasta ja minkälaisen haluamme Jumalan olevan. Siksi se on niin suuri merkki. Juuri Jumalan heikkoudessa on hänen ihmiseksi tulonsa salaisuus, koko joulun salaisuus.

Jumala on kohdattavissa mitättömän oloisissa välineissä. Hän on kohdattavissa lukemalla yksinkertaisesti kirjaa, Raamattua. Samoin hänet kohtaa ehtoollisen leivässä ja viinissä tai kasteen vedessä. Ensimmäisenä jouluna kaikkivaltias Jumala oli alentunut pieneksi lapseksi seimeen.

Pieni lapsi seimessä: se on meidän Jumalamme! Joulu näyttää Jumalan todelliset kasvot. Seimen lapsi ilmoittaa meille sen, että Jumalaa ei tule pelätä. Jumala ei ilmaissut itseään ihmisille kauhistuttavana ja rankaisevana kuninkaana ja tuomarina, jonka edessä jokainen eksistentiaalisesta kauhusta vavisten koukistaa polvensa odottaessaan kosmista tuomiota, vaan pienenä lapsena seimessä. Onko mitään vähemmän pelottavaa ja helpom-

min lähestyttävää asiaa kuin pieni lapsi? Sellainen on meidän Jumalamme. Älä pelkää häntä, vaan tule seimen äärelle hänen luokseen. Hän haluaa armostaan ottaa sinutkin vastaan.

Samaa sanomaa julistaa myös taivaallinen sotajoukko, joka sanoo Jumalalla olevan kunnian korkeuksissa ja ihmisillä olevan rauhan maan päällä. Jeesuksen tulo maailmaan merkitsi täten ihmiselle mahdollisuutta saada rauha Jumalan kanssa. Nimenomaan Jumalan rakkaus tuo rauhan ihmiskunnalle.

Kuultuaan enkelin sanat paimenet sanoivat toisilleen: ”Nyt Betlehemiin! Siellä me näemme sen, mitä on tapahtunut, sen, minkä Herra meille ilmoitti.” Paimenet saivat siis Jumalan ilmoituksen, jonka kautta he osasivat lähteä Kristuksen luokse. Ilman Jumalan ilmoitusta he tuskin olisivat tunnustaneet Jumalaansa seimessä. Ilman Jumalan ilmoitusta emme mekään voi löytää Jumalaa. Ilman sitä paimenillekin Jeesus olisi jäänyt vain tuntemattomaksi köyhäksi lapseksi, joka syntyy yhteiskunnan laitamilla. Jumalan ilmoitus on tallennettuna Raamattuun. Se vie meidät paimenten tavoin Kristuksen luokse.

Jumalallisen ilmoituksen kuultuaan paimenet lähtevät kiireesti Jeesuksen luokse. Uskonasioiden suhteen kannattaa kiirehtiä. Niitä ei ole hyvä lykätä aina eteenpäin hamaan tulevaisuuteen. Lähdettyään liikkeelle ilmoituksen johtamina paimenet huomaavat, että ”kaikki oli juuri niin kuin heille oli sanottu”. He löytävät Kristuksen ja palaavat ”kiittäen ja ylistäen Jumalaa siitä, mitä olivat kuulleet ja nähneet.” Paimenista tulee näin eräänlaisia kristityn prototyyppisiä: Jumalan ilmoitusta seuraten he tulevat Kristuksen luokse ja ylistävät Jumalaa siitä, mitä ovat nähneet. ●

Santeri Marjokorpi

TM, Avoimen raamattukoulun vastaava opettaja, Suomen Raamattuopisto

Mitä on Pyhän Hengen herjaaminen?

TAPANINPÄIVÄ 26.12.

LUUK. 12:8–12

”Mistä tiedän, etten ole pilkannut Pyhää Henkeä?” Tämä hätäntynyt kysymys on monen kristityn mielessä, kun yliherkkä omantunto syyttää epäuskosta ja karkeista synneistä. Tämä hätäntynyt kysymys tulee vastaan sielunhoitajille puhelimitse ja henkilökohtaisissa keskusteluissa.

Mitä siihen voi vastata? Useimmat meistä vastaavat siihen tapaan, ettei Pyhän Hengen pilkka ole mahdollista sellaiselle, joka kääntyy tämän asiansa kanssa Jumalan puoleen.

Terveen omantunnon ja tasapainoisen mielen kristitylle tämä vastaus on yleensä riittävä ja rauhoittaa säikähtäneen sielun. Mutta sellaiselle, jonka mieli on järkkynyt tai omatunto (yliminä) on yliherkkä, mikään vastaus ei riitä. Sielunhoitajan puhe- ja sähköposti tukkeutuvat ahdistuneen ihmisen hädästä: ”Mistä tiedän, etten ole pilkannut Pyhää Henkeä?”

Mitä Jeesus tarkoitti tällä huomautuksellaan: ”jokaiselle, joka sanoo jotakin Ihmisen Poikaa vastaan, annetaan anteeksi, mutta sille, joka herjaa Pyhää Henkeä, ei anteeksi anneta?” Se on sanottu tilanteessa, jossa Vapahtaja tiesi omiensa joutuvan ahdinkoon uskonsa vuoksi. ”Juutalaiset vaativat ihmetekojä, ja kreikkalaiset etsivät viisautta. Me sen sijaan julistamme ristiinnaulittua Kristusta.”, sanoo apostoli Paavali (1 Kor 1:22–23).

Paavali tiesi, mistä puhui. Hän oli vannonut Jeesuksen omia – oikeastaan Jeesusta itseään (Apt. 9:4–5). Paavali oli puhunut Ihmisen Poikaa, Jeesusta, vastaan. Kuitenkin hän – ”syntisistä suurin”, niin kuin hän itse luonnehti itseään – sai parannuksen armon. Hänestä tuli Jeesuksen todistaja Pyhän Hengen voimassa.

Ne, jotka vastustivat apostolien toimin-

taa ja evankeliumin sanomaa, eivät pilkanneet ainoastaan Jeesusta. Heidän vaaraan oli syyllistyä Pyhän Hengen pilkkaan. Jeesuksen omat, jotka todistivat rohkeasti Herrastaan niin juutalaisten kuin pakanallisten viranomaisten edessä, tekivät sen Paavalin tavoin Pyhän Hengen voimassa.

Herran todistajien pilkkaaminen, vangitseminen ja jopa surmaaminen oli merkki paatumuksesta. Siinä ei vastustettu vain Herran todistajien inhimillistä heikkoutta ja kyvyttömyyttä vakuuttaa kuulijat Jumalan voimasta. Kyse on aina ollut paljon vakavammasta: Herran todistajien vastustaminen on ollut viime kädessä Pyhän Hengen vastustamista (Apt. 7:51).

Evankeliumin vastustaminen on meissä luontaista, perisyntiin aikaan saamaa. Luontomme ei taivu helpolla parannukseen. Tämä taipumattomuus ja hitaus evankeliumin vastaanottamiseen ei vielä itsessään ole merkki Pyhän Hengen herjaamisesta.

Vasta sen jälkeen, kun Herran todistajien sanoman vastustaminen johtaa evankeliumin hylkäämiseen, Pyhän Hengen herjaaminen on lähellä. Lopullista vastausta emme saa ennen kuin viimeisellä tuomiolla, kun ”kaikki kirjat avataan”. Siihen saakka evankeliumia julistetaan kaikille, uskoville ja epäuskoisille, jotta kaikki voisivat kääntyä ”ja löytää armon avukseen oikeaan aikaan” (Hepr. 4:16).

”Tänään on oikea aika, tänään on pelastuksen päivä” (2. Kor. 6:2). Kun sydän alkaa kaivata parannukseen ja etsiä hädisään Herran armoa, meillä ei ole mitään hätää. Pyhä Henki on meitä jo kastehetkestä kutsunut ja ”valistanut kaikilla lahjoillaan”, kuten Luther katekismuksessa opettaa. Olemme silloin oikealla tiellä, matkalla ristin luo, armon ja anteeksiantamuksen paikkaa. Siinä on jokaisen Herran todistajan oikea paikka, myös ilman sanoja.

Mekään emme tarvitse paljon sanoja. Ei niistä tosin aina haittaakaan ole. Mutta vie-

lä enemmän tarvitsemme kokemusta siitä, että hätämme keskellä meitä ei ole hylätty. Voimme olla varmat siitä, että vierellämme kulkee Hän, josta profeetta sanoo, että hän on ”kipujen mies ja sairauden tuttava” (Jes. 53:3). Hän seisoo Jumalan valaistuimen oikealla puolella ja odottaa meitä kotiin, niin kuin hän odotti Stefanosta, kun tämä joutui luopumaan kaikesta Kristuksen tähden.

Olisiko tässä viestissä meillekin paikka jäädä niiden lähelle, jotka yhä pelkäävät pilkanneensa Pyhää Henkeä ja jääneensä Jumalan armon ulkopuolelle? Silloinkin Jumalan armo on allamme luja kalliopohja, joka kestää elämämme haurauden, sen vastukset ja kaikki itkut. ●

Jouni Turtiainen

Espoonlahden seurakunnan kirkkoherra

Aikamme on Jumalan kädessä

UUDENVUODENAATTO 31.12.

TEKSTI: LUUK. 13:6–9

Kerran Jeesukselle kerrottiin, että Pilatus oli surmauttanut temppeliin uhraaman tulleita galilealaisia (Luuk. 13:1–5). Hirmutyön tuoksinassa heidän verensä sekoittui uhrieläinten vereen. Ilmeisesti kertojat uskoivat niin onnettoman lopun osoittavan, että tapetut olivat eläneet erityisen syntisesti. Jumala rankaisi heitä erityisen häpäisevällä kuolemalla. Jeesus kiisti tämän ajatuksen: ”Luuletteko, että he olivat suurempia syntisiä kuin kaikki muut galilealaiset, koska saivat tuollaisen lopun? Eivät suinkaan – samalla tavoin te kaikki olette tuhon omia, ellette käänny.” Jeesus opetti, että ilman kääntymistä koittaa jokaiselle tuho. Synnin mitta oli jo kyllin täynnä. Uhkaus toteutui kirjaimellisesti Rooman sotilaiden tuhotessa Jerusalemin vuonna 70 jKr. Silloinkin kaatuneiden veri sekoittui uhrieläinten vereen.

Jotta kenellekään ei jäänyt pienintäkään epäselvyyttä kääntymyksen välttämättömyydestä tai kiireellisyydestä, ker-

toi Jeesus vertauksen hedelmättömästä viikunapuusta. Kuva viinitarhasta ja sen omistajasta on Vanhasta testamentista tuttu (esim. Jes. 5:1–7; Hoos. 10:1–2). Kuten muut vertauksensa, myös tämän Jeesus kertoi jumalallisella arvovallalla. Hän väitti tuntevansa Jumalan ajatukset. Jeesus näki Israelin kansan todellisen hengellisen tilan. Profeetta puhui. Kuuntelisiko kukaan?

Mies lähti etsimään hedelmiä viinitarhaansa istutetusta viikunapuusta. Jälleen hän joutui pettymään. Hän oli turhaan odottanut hedelmää kolmen vuoden ajan. Mooseksen laissa säädettiin, että kun hedelmäpuu istutettiin, kolmen ensimmäisen vuoden ajan sen satoa ei saanut kerätä (3. Moos. 19:23–25). Neljäntenä vuonna sato tuli pyhittää Herralle. Vasta viidentenä vuonna omistaja saisi syödä istuttamansa puunsa hedelmiä. Vertauksen hedelmäpuu ei ollut tuottanut ensimmäistäkään satoa, eikä sen omistajalla siksi ollut satoa näköpiirissä moneen vuoteen, jos koskaan. Valitsevissa olosuhteissa näytti järkevämmältä kaataa tämä puu ja istuttaa uusi, joka hyvinkin saattaisi kantaa hedelmää. Yksi tai kaksi ylimääräistä odotuksen vuotta ei enää paljon haittaisi. Omistaja saisi huonon puun tilalle hyvän.

Ongelmana ei ollut ainoastaan ajan valuminen hukkaan. Omistaja totesi puutarhurille, että hedelmätön viikunapuu oli vaaraksi puutarhan muille kasveille. Se oli kaadettava, muuten se vei voiman maasta, muilta puutarhan hedelmää tuottavilta viikunapuille tai muilta kasveilta.

Viinitarhan omistajalla oli erinomaiset syyt kaataa hedelmätön viikunapuu. Siihen hän myös kehotti puutarhuria. Yllättäen puutarhuri pyysi puulle armonaikaa. Hän lupasi nähdä vaivaa sen eteen muokkaamalla ja lannoittamalla maata sen ympäriltä. Ehkä se jo vuoden päästä kantaisi hedelmää. Ellei, niin puu kaadettaisiin. Viikunapuulle suodaankin lisää aikaa. Mutta viive on loppujen lopuksi lyhyt, eikä sen

jälkeen ole enää odotettavissa lisää armoa. Nyt puulla on viimeinen mahdollisuus tuottaa hedelmää, muuten siitä jää muistoksi vain kanto.

Miten viikunapuun kävi? Sitä emme tiedä. Jeesus jätti kuulijansa ottamaan kantaa. Lopun puuttuminen kutsuu meidät mukaan siihen näytelmään, jonka lopussa puun juurella häämöttää joko hedelmäkori tai kirves. Jokainen meistä on tuo viikunapuu. Tänäänkin Herramme kysyy, miten käytämme aikamme. Unohdammeko, että elämästämme löytyy kyliksi syntiä raskaimman tuomion saamiseen välittömästi? Muistammeko, että jokainen päivä on armoa tulvillaan, kun Jumala kärsivällisesti katsoo vierestä hedelmättömyyttämme? Tuotammeko kääntymyksen mukaisia hedelmiä? Otammeko hetkestä vaarin kääntymällä synneistämme? Tunnusta ne tänään Jeesukselle. Etsi häneltä anteeksiantoa., sillä hän on tuomarisi ja vapahtajasi. Hänen armonsa on kyllin voimakas muokkaamaan sydämesi maaperän hyväksi mullaksi, joka kantaa uskon hedelmiä.

Kerrottuaan vertauksen hedelmättömyydestä viikunapuusta Jeesus matkasi Jerusalemiin. Siellä hänet ristiinnaulittiin. Isä Jumalan viha kaikkia maailman hedelmättömiä viikunapuita kohtaan asetettiin eläväksi tekevän puutarhurin kannettavaksi. Hänet kaadettiin, jotta puut saisivat elää. Hänen ristiltä valunut verensä on elävä vesi, joka tunkee läpi kovimman maaperän, pehmittäen sen puunjuurien ympäriltä. Sieltä tuo elämäneliksiiri virtaa juuria pitkin puun lehtiin asti ja herättää kuihtuneen puun eloon. Puu kasvaa, lehdet vihertävät, kukat kukkivat. Sitten eräänä päivänä oksat notkuvat kypsistä viikunoista. Viinitarhan omistajan toive on toteutunut. ●

Vesa Ollilainen

TT, Kansanlähetysojiston apologialinjan linjavastaava, raamattukouluttaja

Jeesuksen ympärileikkaamisen laki ja evankeliumi

UUDENVUODENPÄIVÄ 1.1.2017

LUUK. 2:21.

Kirjoittajan erityisestä toivomuksesta sanaselitys on poikkeuksellisesti 1. vuosikerän mukaisesta evankeliumitekstistä.

Uudenvuodenpäivän aihe evankeliumikirjassamme on Jeesuksen nimessä. Vuoden ensimmäinen päivä mielletään tärkeäksi käännekohdaksi, jossa erityisesti tarvitaan Jeesuksen läsnäoloa. Se on hänen nimessään. Todellisuudessa uudenvuodenäönä ei sinänsä mikään muutu vuosien, vuosikymmenten, vuosituhansien saatossa. Siihen sisällytetty ajan taite on vain mielle, sinänsä hyödyllinen.

Varsinainen kirkkovuoden aihe uudenvuodenpäivänä on Jeesuksen ympärileikkaus. Se tapahtui juutalaisen lain mukaan kahdeksantena päivänä pojan syntymän jälkeen. Vanha kirkollinen nimike on joulun oktaavi: viikon kuluttua joulusta eli kahdeksantena päivänä siitä vietettävä jälkijuhla.

Kahdeksan on juutalaisessa ja yleensä itämaisessä lukusymboliikassa seitsemällä ilmaistua täydellisyyttä seuraava uuden alku. Seitsemänpäiväisen viikon aloitti kahdeksas päivä. Se oli vastasyntyneelle uusi alku siinä mielessä, että ympärileikkauksen jälkeen hänestä tuli Israelin, Jumalan kansan, täysi jäsen. Se oli ruumiillisesti näkyvä kansallistunnus.

Käytäntö vaikuttaa erikoiselta, suoraan omituiselta. Herra Jumala oli asettanut ympärileikkauksen merkiksi liitosta, jonka hän oli kansansa kanssa tehnyt Abrahamin ollessa sen edustaja. Tästä kertoo Genesiksen luku 17. Merkkillistä on, että ympärileikkausta käyttivät myös egyptiläiset, edomilaiset, ammonilaiset ja mooabilaiset (Jer 9:24–25) mutteivät assyrialaiset eivätkä babylonialaiset.

On vaikea ymmärtää, miksi tällaisesta silpomisesta tehtiin Jumalan kansan jä-

senyyden merkki. Ehkä se on mielletävä puhdistustoimenpiteeksi. Joka tapauksessa siitä tuli ehto pääsiäisjuhlaan ja yleensä Israelin jumalanpalvelukseen osallistumiselle ja siten ryhmään kuulumisen tunnus ja uskonnollinen, kulttuurinen ja yhteiskunnallinen symboli. Samalla se avasi kohteelleen kaikki Herran lupaukset siunauksesta. Näin ympärileikkaukseen siirtyi hengellinen merkitys.

Koska Jeesus oli juutalaispoika, tämä meille käsittämätön toimenpide suoritettiin Jeesuksellekin. Se osoitti hänen juutalaisuuttaan, joka oli yksi hänen ihmisyytensä konkreettinen ulottuvuus: ihmisenä oleminen on jonkin kansan jäsenenä olemista. Se ilmensi myös hänen vanhempiansa yhteiskunnallista ja hengellistä lainkuuliaisuutta: he täyttivät tämän lain hänen puolestaan (Luuk 2:21–24). Sitten hän itse täytti lain aktiivisesti. Koko hänen elämänsä oli Jumalan lain täyttämistä ja sen täyttymys. Se alkoi tästä uskonnollis-kansallisesta riitistä.

Kaikkiin Jeesuksen historian tapahtumiin sisältyy sama periaatteellinen kaksoismerkitys meille: laki Jumalan vaatimuksena, evankeliumi Jumalan lahjana. Niinpä joululuun sisältyy Jeesuksen syntymän laki ja evankeliumi, ei siis vain evankeliumi, vaikka olemme tottuneet puhumaan vain jouluevankeliumista. Meidän on opeteltava ajattelemaan sen rinnalla myös joulun lakia. Sama koskee Jeesuksen kuolemaa ja ylösnousemista ja kaikkea hänen tekemäänsä ja hänelle tapahtunutta.

Jeesuksen ei tarvinnut täyttää Jumalan lakia itsensä tähden. Synnittömänä ja vanhurskaana ihmisenä hän teki niin joka tapauksessa, vaikka hänelläkin oli siinä kilvoituksensa ja kiusauksensa. Lain täyttäminen ei ollut automaattista eikä mekaanista vaan valinta ja päätös. Hän teki sen kuitenkin meidän tähtemme ja meidän hyväksemme meidän sijastamme. Kaikissa meihin kohdistuvissa Jumalan vaatimuk-

sissa Jeesus on meille toisaalta esikuva ja malli ja toisaalta meidän sijaisemme. Me emme voi täyttää Jumalan lakia, mutta Jeesus on täyttänyt sen meidän puolestamme. Se kelpaa Jumalalle.

Jeesus on edelleen mallimme rakkaudessa, vaikka hän on myös sellainen rakkauden täyttymys ja täydellisyys, johon emme koskaan yllä ”ruumiissamme” eli maailmassa ja ajassa ollessamme. Sitä hän on meidän puolestamme. Ympärileikkautena Jeesus on kuitenkin meidän sijaisemme sillä tavoin, ettei meitä enää tarvitse ympärileikata, jotta saisimme kuulua Jumalan kansaan ja valtakuntaan ja omistaa sen kansalaisoikeudet ja perinnön (Ef 2:11–13). Edes juutalaisia Jeesukseen uskovia ei tarvitse ympärileikata hengellisestä syystä, mutta kansallisuuden merkinä ”messiaaniset” eli Jeesukseen Messiaana uskovat juutalaiset voivat edelleen toimia niin, emmekä me ”pakanakristityt” saa moittia heitä siitä.

Tästä on esimerkkinä Paavalin menettely Timoteuksen ja Tituksen kohdalla. Timoteuksen hän juutalaisten tähden ympärileikkasi, koska tämän äiti oli juutalainen, vaikka isä oli kreikkalainen (Apt 16:3). Kreikkalaista Titusta hän ei suostunut ympärileikkaamaan, koska muut kuin juutalaiset saavat uskoa Jeesukseen tulematta kansallisesti juutalaisiksi (Gal 2:3). Kun me uskomme Jeesukseen, olemme myös hengellisesti ympärileikattuja eli puhtaita hänessä. Hän on meidän ympärileikkauksemme, niin miesten kuin naisten. Vain usko tarvitaan.

Kuitenkin Paavali edellyttää kaikilta Jeesukseen uskoilta ”sydämen ympärileikkausta”: ”Oikea juutalainen on se, joka on juutalainen sisimmässään, ja oikea ympärileikkaus on sydämen ympärileikkaus, jotta ei saa aikaan laki, vaan Henki” (Room 2:29). ”Todellisia ympärileikattuja olemme me, jotka palvelemme Jumalaa Hengen ohjaamina, ylpeilemme Kristuksesta Jeesuksesta emmekä luota mihinkään

omaamme” (Fil 3:3). ”Kristukseen teidät on yhdistänyt ympärileikkaus, jota ei ole ihmiskäsin tehty, Kristuksen ympärileikkaus, jossa syntinen luonto riisutaan pois” (Kol 2:11).

Tämän syntisen luonnon poisriisumiseen uskossa Kristukseen oli jo Stefanos haastanut ylipapin ja jerusalemlaiset, niin kuin tapaninpäivän lukukappaleessa Apt 7:51 kerrotaan: ”Te niskuroijat, ympärileikatut mutta sydämeltänne ja korviltanne pakanat! Aina te olette vastustamassa Pyhää Henkeä!” Siihen mielenmuutokseen Jeesuksen ympärileikkaus eli puolestamme ympärileikattu Jeesus haastaa meidätkin.

Kun veistoksia Ristiinnaulitusta alettiin lännen kirkossa tehdä 900-luvulla, hänellä oli lannevaate, jollaista hänellä ei ollut todellisuudessa ollut: hän oli ristillä täysin alasti. Se oli juutalaisessa kulttuurissa täysin häpeämätöntä ja siten yksi hänen häpäisemisensä muoto. Krusifiksien lannevaate on häveliäisyyttä: eihän ihmiseksi tullutta Jumalaa voinut kuvata näin häpeällisesti!

Siihen oli kuitenkin toinenkin vaikutin: kirkon juutalaisvastaisuus. Jeesuksen täysi alastomuus olisi osoittanut, että hän oli ympärileikattu juutalainen. Sitä roomalaiskatolinen kirkko juutalaisvihassaan, joka jo tuolloin oli voimakasta, ei voinut tehdä. Maailmankuulussa Antoni Gaudín La sagrada familia (”Pyhä perhe”)-kirkossa Barcelonassa Jeesus sen sijaan esitetään krusifiksissa aivan alastomana.

Jeesuksen ylösnousemus sapatin jälkeisenä, kahdeksantena päivänä on täydellisesti uuden maailmanajan alku ja siten ”kahdeksas luomispäivä” ja myös seitsemän maailmankauden jälkeen koittavan ikuisuuden lukusymboli. Kun kirkkorakennuksia 200-luvulta alkaen ryhdyttiin rakentamaan, ne tehtiin kahdeksankulmaisiksi. Esimerkiksi Armenian säilyneet vanhat kirkot ovat sellaisia. Marttyyrien haudat olivat kahdeksankulmaisia ja

ilmentävät näin sitä uskoa, että he ovat kuollessaan päässeet osallisiksi ikuisesta elämästä. Jeesuksen nimen (Ieesous) kirjainten lukuarvoksi saatiin kreikassa 888 (10 + 8 + 200 + 70 + 400 + 200). Se on vastakohta Johanneksen ilmestyksessä mainitulle pedon luvulle eli ihmisen luvulle 666. ●

Raimo Mäkelä

TT, Suomen Raamattuopiston säätöön
emeritustoiminnanjohtaja

Jeesus, maailman valo

LOPPIAINEN 6.1.

MATT. 2:1–12

Kun lukee loppiaisen evankeliumitekstiä, on juutalaisten reaktio messiaan syntymä-uutiseen mustan huumorin kannalta katsottuna jopa hupaisa. Matteus sanoo kuningas Herodeksen pelästyneen uutista, ja ”hänen kanssaan koko Jerusalem”. Juutalaiset olivat vuosisatoja odottaneet Jumalan lupaamaa pelastajaa ja tämän mahdollisesti ilmestyessä ensimmäinen reaktio oli pelko! Tunteen taustalla oli tietysti pelko roomalaisia kohtaan, jotka helposti oletivat itsensä kuninkaiksi julistaneet henkilöt kapinajohtajiksi, ja toisaalta Herodesta kohtaan, joka oli vainoharhaisuutensa ja vallasta syrjäytymispelkonsa takia laittanut Juudeassa pystyyn useammankin verilöylyn ja tapattanut jopa omia poikiaan. Teksti kertoo silti paljon juutalaisten hengellisestä tilasta: ennemmin pelästytään kuin riemuittaisiin ja alettaisiin etsiä tuota syntynyttä pelastajaa. Ironista on myös, että tietäjät, jotka Jerusalemlille uuden kuninkaan syntymästä kertoivat, olivat maan ääristä asti tätä kuningasta tervehtimään tulleita pakanoita.

Tietäjien lukumäärää ei kerrota, vaikka heitä yleisesti sanotaan olleen kolme. He tulivat ”idästä”, mikä voi viitata entisten Babylonian ja Persian valtakuntien alueisiin, sillä niissä ennustaminen ja erilaisten

tieteiden tutkiminen olivat yleisiä. Nämä tuon maailmanajan huippuprofessorit olivat luultavimmin tähtitiedettä tutkimalla ja juutalaiseen kirjoituksiin perehtymällä saaneet selville Jeesuksen syntymätähden tarkoittaneen suurta maailmanhistorian tapahtumaa. Vanhan testamentin aikana Babylonian valtakunta oli pakkosiirtänyt juutalaisia 600- ja 500-luvuilla eKr. itään ja näiden pakkosiirrettyjen jälkeläisiä oli jäänyt asumaan niille seuduille. Muun muassa Esterin kirja kertoo näistä juutalaisista ja Persian kuningattarena Esterillä oli suuri kulttuurinen vaikutus aikansa yhteiskuntaan ja juutalaisten asemaan siinä. Näin juutalaisten kirjoitukset ja usko Jumalan lupaamaan pelastajaan olivat idässä tulleet pakanoidenkin tietoon. Nämä Jeesus-lasta kumartamaan tulleet tietäjät ovat yksi osoitus siitä, että juutalaisuus ajatuksena ja uskona ei jäänyt vain juutalaisen kansan keskuuteen vaan myös muihin kansoihin kuuluvia vakuuttui siitä. Erittäin merkittävää on, että nämä tietäjät, jotka olivat hyvin perillä monista tieteistä, ajatuksista ja uskonnoista, pitivät juuri juutalaisten messiaan syntymää niin tärkeänä, että lähtivät matkaamaan tuon ajan mitoissa hyvin pitkän matkan messiaan nähdäkseen.

Varmuutta siitä, mitä kaikkea tietäjät tiesivät messiaan olevan ja edustavan, ei ole, mutta väistämättä he tunsivat joitain Vanhan testamentin profetioita Juudeaan lähtiessään. Matka Jerusaleemiin ei ollut mikään helppo viikonloppuloma. He ”antoivat kalliita lahjoja: kultaa, suitsuketta ja mirhaa” ja tuskin olivat ulkoiselta vaatetukseltaan ja olemukseltaan köyhien tai keskiluokkaisten matkajien näköisiä. Tällaiset miehet ryöstettäisiin pitkällä matkalla varmasti ilman saattuetta ja vartijoita. Todennäköisimmin heillä siis oli suuri karavaani, reissu tuntui kovasti kukkarossa ja matka saattoi kestää jopa lähemmäs kaksi vuotta (vrt. Matt. 2:16). Tämä on iso arvostus vierasmaalaisilta, toisen kulttuu-

rin edustajilta vastasyntyntä kuningasta kohtaan: Lähi-idän alueella vaikuttaneista useista uskonnoista he tulivat kumartamaan juuri juutalaisten messiaasta, eikä tämä kuningas ollut tapaamishetkellä ulkoiselta olemukseltaan kuin pari-vuotias, köyhän rakennusmiehen poika.

Kun tarkastelemme tästä messiaasta etukäteen ilmoitettuja profetioita, tietäjien vaivannäkö käy ymmärrettävämmäksi. Vanhan testamentin profeetat sanoivat tulevan kuninkaan olevan ”valo kaikille kansoille, niin että pelastus ulottuu maan ääriin saakka” (Jes. 49:7), ”pyyhkivän itse pois sinun rikkomuksesi hänen itsensä tähden eikä hän enää muistele syntejäsi” (Jes. 43:25) ja sanovan ”vaikka vuoret järkkäyisivät ja kukkulat horjuisivat, minun rakkauteni sinuun ei järky eikä minun rauhanliittoni horju” (Jes. 54:10). Nämä Vanhan testamentin profetiat eivät paljastaneet Jeesuksen olemuksen koko rikkautta tietäjille, mutta meillä se on saatavilla, kun Jumala on kolossalaiskirjeen ensimmäisen luvun sanoin paljastanut täydellisesti suunnitelmansa, salaisuutensa, joka oli maailman alusta asti kätkeytyneenä: yksin Kristuksen kautta meillä on pääsy syntien anteeksisaamiseen, Isän luo iankaikkiseen elämään ja jo tänä aikana siihen yltäkylläiseen elämään, jonka yksin Jeesus voi meille antaa.

Eikö ole nurinkurista, että jouluna kirkot ovat täynnä ja hyvä jos kaikki tulijat edes mahtuvat sisään, ja muu kirkkovuosi on paljon hiljaisempaa? Jos juhliitaan Pelastajan syntymää, niin eikö silloin Hänen elämänsä tulisi olla vielä isompi ilon aihe? Ja eikö Hänen elämällään ole vielä suurempi sanoma kuin syntymällään? Älkäämme jääkö jouluun, kun voimme tietäjien tavoin odottaa suuria Pelastajan elämältä ja seurata Häntä ja saada kokea lupaus ten täyttymisen koko kirkkovuoden ja elämämme läpi. ●

Iikka Kyllönen

TM

Kasteen lahja

1. SUNNUNTAI LOPPIAISESTA 8.1.

JOH. 1:29–34

Taivaan ovet sulkeutuivat ihmiseltä, kun hän jätti Jumalan ja lähti omille teilleen. Ilman Jumalan anteeksiantoa me olisimme tuomitut jäämään ikuiseen eroon Jumalasta. Jo ihmiskunnan historian alussa Raamattu kertoo Jumalan antamasta ilosanomasta. Vaimon jälkeläinen tulee kukistamaan synnin, kuoleman ja pahan (Gen. 3:15). Hänen kauttaan saadaan mahdollisuus palata takaisin Jumalan yhteyteen, sillä hän puhdistaa ihmisen kaikesta synnistä.

Jo ennen luvattua Vapahtajan syntymistä maailmaan Jumala antoi profeettojensa kautta varsin selvän kuvan Vapahtajasta syntisten auttajana. Yksi Vanhan testamentin valaiseimmista kuvista annettiin Jesajan kautta. ”Me harhailimme eksyneinä kuin lampaat, jokainen meistä kääntyi omalle tielle. Mutta Herra pani meidän kaikkien syntivelan hänen kannettavakseen.” (Jes. 53:8) Nämä ennakkokuvat Vapahtajasta tekivät mahdolliseksi sen, että ihmiset saattoivat jo silloin tämän sanan perusteella uskossa turvautua Vapahtajaan ja pelastua.

Usein Jumalan sanan julistamiseen ja opettamiseen liittyi Israelissa jo varhain näkyvänä elementtinä vesi. Eri yhteyksissä veden käyttö muistutti, että niin kuin ihmisen ruumis tarvitsee päivittäistä puhdistamista, niin sitä tarvitsee myös hänen omatuntonsa. Tätä tarvetta kuvaa esimerkiksi katuvan rukous: ”Pese minut puhtaaksi rikoksestani ja anna lankeemukseni anteeksi. Minä tiedän pahat tekoni, minun syntini on aina minun edessäni.” (Ps. 51:4,5) Jumalan anteeksiantavan ja puhdistavan sanan julistamisessa päähuomio ei ole ulkonaisissa muodoissa ja tavoissa, vaan sanan sisällössä ja siinä, mitä tapahtuu ihmisen sisimmässä. Jumalan edessä

ratkaisevaa on se, että ihminen uskoo sanan, eikä hylkää sitä onnettomuudekseen. Jeesus osoitti, että sanan hylkäämistä ei korvaa ulkonaisten sääntöjen noudattaminen. (Mark.7:6–8)

Tämän pyhän aihe ja evankeliumikin, vaikka ei aivan suoraan, puhuvat kasteen merkityksestä. Kristillisen kasteen taustalla on Johannes Kastajan kastetoiminta, joka ei ollut mitenkään epätavallista. Juutalaiset käyttivät käännyksikästettä yhdessä ympärileikkauksen ja uhrien kanssa, kun ei-juutalaisia liitettiin Jumalan valitun kansan jäseniksi. Pieniin juutalasiin yhteisöihin, jotka olivat erossa virallisesta juutalaisuudesta, saatettiin ottaa jäseniä kastamalla. Ehkä Johannes Kastaja tuli erämaa-aikanaan tuntemaan nämä kasteet. Varsinaisessa tehtävässään Jumalan sanan julistajana ja Jeesuksen tienraivaajana kaste oli hänelle tärkeä työväline. Hän ei korostanut niinkään Israelin kansan erityismerkitystä Jumalan työvälina, vaan Vapahtajan ainutlaatuisuutta, joka syntyi siitä kansasta. Tullakseen varsinaisen, uuden Jumalan kansan jäseneksi, tarvitsee Jumalan Karitsan, Jeesuksen, Vapahtajakseen.

Jumala valitsi Johannes Kastajan edeltä käsin tehtävänsä. Hän odotti, kuten moni muukin, luvattua Messiasta. Hän ymmärsi, että suuri hetki oli käsillä: ”Tehkää parannus, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle”. (Matt. 3:2) Jeesuksen ulkonainen vaatimattomuus ei estänyt häntä näkemästä, että Jeesuksessa täyttyvät Jumalan lupaukset. Hän sanoi: ”Katso, Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin! Tämä on se, josta minä sanoin: ’Minun jälkeeni tulee mies, joka on ollut minun edelläni, sillä hän on ollut ennen kuin minä’. Ja minä en tuntenut häntä; mutta sitä varten, että hän tulisi julki Israelille, minä olen tullut vedellä kastamaan.”

Johanneksen kastetta sanotaan parannuksen tai kääntymyksen kasteeksi. Näin

viitataan mielenmuutokseen. Kastettava tunnusti olevansa syntinen, eikä siksi voi päästä kirkkauteen omassa varassaan. Mutta syntien anteeksianto, joka on ollut Jumalan sydämessä ikuisuuksista asti, avaa hänelle pelastuksen tien. Tätä Johannes julisti kastaessaan ihmisiä. Kun Jeesus pyysi Johannekselta kastetta, hän teki sen eri syystä, kuin muut. Synnittömänä hän ei tarvinnut syntien anteeksiantoa keltakseen Jumalalle.

Jeesus oli luvattu vaimon jälkeläinen. Hän saattoi kärsiä kaikkien ihmisten kaikkien syntien rangaistuksen siksi, että kuolema ei voinut pitää häntä saaliinaan hänen puhtautensa tähden. Hänelle ei olisi kuulunut rangaistus ja kuolema, mutta hän otti ne vastaan, jotta me saisimme vapauden ikuisesta kuolemasta, kadotuksesta. Ottaessaan kasteen hän asettui syntisten paikalle ja meidän rinnallemme niin kuin Golgatalakin. Jeesuksen kaste julisti etukäteen hänen kuolemastaan, hautaamisestaan ja ylösnousemisestaan kuoleman voittajana.

Johannes Kastaja oli viimeinen vanhan liiton profeetoista. Hän näki lupauksen Messiaasta toteutuvan. Golgatan tapahtumia, tyhjää hautaa tai Ylösnoussutta hän ei nähnyt ruumiillisilla silmillään. Uskossa hän kuitenkin katseli ikuisen elämään taivaassa ja kutsui muita samaan. Meidätkin kutsutaan ja kun meidät on kastettu, siinä olemme saaneet omakohtaisen todistuksen Jeesuksesta, joka kuoli meidän syntimme sovittaen. Hauta, johon hänet laskettiin, oli meidän syntiemme paikka. Hänen ylösnousemuksensa julistaa, että kuolema on voitettu. Häneen uskoessamme meidätkin herätetään aikojen lopulla ikuisen elämään taivaassa. Pelastus ei perustu meidän arvollisuuteemme, vaan hänen armollisuuteensa. Johannes Kastajakin tunsu ensin itsensä arvottomaksi Jeesuksen edessä ja epäro-

kastaa hänet. Hän teki sen kuitenkin, kun ymmärsi Jumalan tahdon olevan enemmän kuin mikään muu. ●

Antti Herkkola
Rovasti, Tampere

Jeesus ilmaisee jumalallisen voimansa

2. SUNNUNTAI LOPPIAISESTA 15.1.
JOH. 4:5–26

Raamatun Jumala ei ole persoonaton maailmankaikkeudessa vaikuttava luonnonvoima. Hän on persoonallinen Jumala, jolla on voima ja valta kaikkeen alkaen uuden elämän syntyisestä. Hänen valtansa ja voimansa alla on myös maailmanhistoria. Tahtonsa mukaisesti hän johtaa kaikkea, sillä ei ole mitään, mitä hän ei tietäisi. ”Siinä tiedät kaiken. Se on ihmeellistä, siihen ei ymmärrykseni yllä.” (Ps. 139:6)

Ennen kaikkea Jumala on meille Lunastaja. Maailmanhistoriaan sisältyy myös tapahtumasarja, jota kutsutaan pelastushistoriaksi. Jumala toteuttaa pelastustekonsa, koska ihminen, jonka hän loi omaksi kuvakseen, lankesi syntiin pois Jumalasta. Jumalan kuva ihmisessä särkyi. Syntiinlankemuksen tähden yksikään ihminen ei ole synnitön eikä meistä luonnostaan heijastu Jumalan kirkkaus. Synti sen sijaan heijastuu luonnostaan meidän pahoissa ajatuksissamme, sanoissamme ja teoissamme sekä ajallisessa kuolemassamme. Synnin vakavin seuraus on kuitenkin siinä, että ihminen on omassa varassaan tuomittu ikuisen eroon Jumalasta.

Jumala ei halua kenenkään joutuvan kadotukseen. Siksi hän on ihmisenä tullut tähän maailmaan Vapahtajaksi, joka maksoi koko ihmiskunnan syntivelat lunastaakseen meidät takaisin itselleen. Meille olisi kuulunut oikeudenmukaisesti rangaistus. Jumala antoi kuitenkin Kristuksen, joka oli synnitön, kärsiä meidän edestämme, jotta me hänessä saisimme Jumalan van-

hurskauden. (2. Kor. 5:21) Kirkkovuodessa olemme siirtyneet siihen vaiheeseen, jolloin Jumalan valta, voima ja suuruus tulevat näkyviin rakkautena, jota Jeesus osoitti syntisiä kohtaan. Omalla kärsimisellään ja kuolemallaan hän kukisti pahan ja kuoleman, tuoden meille mahdollisuuden palata Jumalan kirkkauteen.

Jumalan tykö palaamisen tekee mahdolliseksi hänen armonsa, joka ei vaadi meiltä ansiotekoja, mutta johon uskossa tartutaan kiinni. Jeesus sanoi: ”Jos ihminen ei synny uudesti, ylhäältä, hän ei pääse näkemään Jumalan valtakuntaa.” (Joh. 3:3) Uusi syntyminen on Jumalan ihme. Hengellisesti kuollut herää uuteen elämään ja on uusi luomus Kristuksessa. ”Vanha on kadonnut, uusi on tullut tilalle!” (2. Kor. 5:17) Kaiken on saanut aikaan Jumala, joka Kristuksen välityksellä on tehnyt meidän kanssamme sovinnon.

Nainen, joka kohtasi Jeesuksen pienen Samarian kaupungin kaivolla, sai tuntea jumalallisen rakkauden voiman. Juutalaiset osoittivat halveksuntaa samarialaisia kohtaan. Naisen hämmästykseksi Jeesus ei halveksinut häntä. Heidän välilleen avautui keskusteluyhteys, vaikka se alkoi arkisesta asiasta, kaivon vedestä. Jeesus halusi kertoa naiselle itsestään Jumalan antamana vetenä, joka virvoittaa ihmisen sisimmän ja antaa omantunnon puhdistuksen. Jeesus ilmaisi jumalallisen voimansa anteeksiantavana rakkautena. Hän on ainutlaatuinen, raikas elävä vesi, joka antaa ikuisen onnen. Juomakelvoton, seisova ja ummehtunut vesi on kuin langenneen maailman katoavat aarteet.

Evankeliumitekstimme kuvaamassa tilanteessa on luonnollista, että naiselle oli siinä hetkessä tärkeää ja välttämätöntä saada hyvää lähdevettä ajallisen elämänsä tarpeisiin. Arkielämän keskellä Jumala usein esittää ihmiselle kutsunsa mielenmuutokseen. Jeesuksen yllättävät sanat, jotka koskivat naisen omaa elämää, olivat niin

vastustamattomat, että hän ei alkanut vastustella Jeesusta. Hän uskoi ja hänet kuvataan jopa ihanneopetuslapsiksi, joka heti lähti viemään sanaa Jeesuksesta eteenpäin.

Jumalan uuden luomistyön voima tuli näkyviin naisessa. Luonnostaan jokainen ihminen on hengellisesti kuollut. Kukaan ei pysty herättämään itseään uuteen, hengelliseen elämään. Emme me osaa oman ymmärryksemme varassa edes ajatella heräämistä uuteen elämään Jumalan yhteydessä. Paavali kuvasi Jumalan eläväksi tekevää työtä sanoen: ”Ja Jumala on eläviksi tehnyt teidät, jotka olitte kuolleet rikosiinne ja synteihinne. Jumala, joka on laupeudesta rikas, suuren rakkautensa tähden, jolla hän on meitä rakastanut, on tehnyt meidät, jotka olimme kuolleet rikoksiimme, eläviksi Kristuksen kanssa – armosta te olette pelastetut.” (Ef. 2:1–5)

Jumalan suurista teoista puhuttaessa viitataan usein Israelin kansan historiaan. Sen olemassaolo, kehitys ja tehtävä ihmiskunnassa on ainutlaatuinen. Vapahataja syntyi siitä kansasta ja Jumala on johdattanut ja pelastanut sen monien vaikeuksien keskeltä suurella voimallaan ja väkevyydellään. Ehkä se oli usein syynä siihen, että juutalaiset tunsivat vääränlaista ylpeyttä omasta asemastaan, eivätkä siksi hakeutuneet yhteyteen muiden kanssa. Sellaisia me syntiin langenneet usein olemme. Jeesuksen toiminta toi kuitenkin näkyviin totuuden Jumalan rakkaudesta. Hän ei halua eristää ketään pois siitä pelastusteosta, jonka hän toteutti Israelin kautta. Hän haluaa löytää yhteyden kaikkiin ihmisiin. Israelilaisten heikkouksista huolimatta Jumala rakkauden voima heijastuu kaikille kansoille Jeesuksen kautta.

Jeesus ei tullut osoittaakseen ulkonaisista voimaa ja valtaa, vaan voidakseen pelastaa kaikki ihmiset ikuisen kirkkauteen taivaassa. Nainen kaivolla sai avun, vaikka ensiksi hänen oli kohdattava omantunton-

sa arat ja kipeät asiat. Se on kuitenkin aina alku uudestisyntymiselle. Jumalan rakkau- den päämääränä on antaa synnit anteeksi ja avata taivas meille, jotta se ei jäisi meille suljetuksi. ●

Antti Herkkola

Jeesus herättää uskon

3. SUNNUNTAI LOPPIAISESTA 22.1.

JOH. 4:39–42

Edellä on kerrottu Jeesuksen ja samaria- laisen naisen kohtaamisesta Sykarin kau- pungin lähellä sijainneella Jaakobin kai- volla. Nainen oli tullut kaivolle päivän kuumimpaan aikaan, jolloin ihmiset eivät yleensä ole liikkeellä. Ehkä hän oli yhtei- sössään halveksittu, eikä siksi halunnut tavata muita. Keskustelun aikana nainen on aavistanut Jeesuksen olevan enemmän kuin vain tavallinen juutalainen mies. Se seikka, että Jeesus on tuntenut hänen elä- mänsä pimeätkin puolet, on saanut naisen ymmärtämään, että Jeesus on profeetta tai ehkä jopa odotettu messias, joka ”ilmoittaa meille kaiken” (Jae 25). Innostuneena nai- nen on juossut lähellä olevaan kotikaupun- kiinsa ja kertonut kohtaamisestaan muille kaupunkilaisille. Jeesuksen herättämä sydämen palo oli poistanut naisesta ihmispe- lon. Voisiko meillekin käydä niin?

Naisen todistus sai samarialaisten kes- kuudessa aikaan uskoa Jeesukseen. Nai- nen sai olla ensimmäinen ei-juutalainen evankelista. Vielä tässä vaiheessa kau- punkilaisten usko ei kuitenkaan liene ol- lut kovin syvää ja teologisesti perusteltua. Olihan naisen julistama sanomakin ol- lut varsin yksinkertainen ja pinnallinen: ”Hän kertoi minulle kaiken mitä olen teh- nyt.” Ehkä samarialaiset uskoivat Jeesuk- sen olevan vain profeetta, mahdollisesti jopa se suuri Mooseksen kaltainen pro- feetta, jota sekä juutalaiset että samaria- laiset 5. Moos. 18:15 mukaisesti odottivat. Tärkeää oli kuitenkin se, että kaupunki-

laisten sydämissä oli herännyt positiivi- nen kiinnostus Jeesusta ja hänen sano- maansa kohtaan. Siksi häneen tahdottiin nyt tutustua paremmin, ja häntä pyydet- tiin viipymään kaupungissa vähän pidem- pään. Juutalainen mies kutsuttiin vieraak- si samarialaiseen kaupunkiin, mikä oli varsin epätavallista, ellei jopa ennenkuu- lumatonta. Juutalaisten ja samarialaisten välit kun eivät olleet erityisen lämpimät.

Meidät, jotka tunnemme Jeesuksen ja uskomme häneen, on kutsuttu samarialai- sen naisen tavoin todistamaan siitä, mitä Herra on meidän elämässämme tehnyt. Me emme tosin pysty kenellekään uskoa anta- maan, mutta voimme kehua Vapahtajaam- me ja saada ystävämme kiinnostumaan hänestä. Niin saamme olla johdattamassa toisia Jeesuksen luokse kuten kerran An- dreas veljensä Simonin tai Filippus ystä- vänsä Natanaelin (Joh. 1:40–49). Filippuk- sen sana Natanaelille on hyvä todistuksen sana, jota mekin saamme ystävillemme toistaa: ”Tule ja katso!” (Joh. 1:46, KR 38).

Nyt samarialaiset saivat kuulla Jeesuk- sen itsensä puhuvan, ja heissä tapahtui se, mistä Paavali kirjoittaa: ”Usko syntyy kuu- lemisestä, mutta kuulemisen synnyttää Kristuksen sana.” (Room. 10:17) Kristuksen sana on elävä ja voimallinen. Se on Juma- lan Hengen työväline, jolla Hän työstää sydäntämme ja synnyttää sinne pelastavaa uskoa Jeesukseen. Kuunneltuaan Jeesuksen opetusta parin päivän ajan kaupunkilaiset eivät enää olleet vain naisen toisen käden todistuksen varassa eikä heidän uskonsa ollut enää pinnallista uskoa profeettaan. Nyt heillä oli omakohtaiseen Jeesuksen kohtaamiseen ja hänen omaan sanaansa perustuva usko siihen, että Jeesus on lu- vattu maailman pelastaja. Emme tiedä, mi- ten sykarilaisten uskon kävi tämän jälkeen. Syntyikö Sykariin ehkä Jeesuksen seuraaji- en joukko, jossa muisteltiin Jeesuksen ope- tuksia? Apostolien teoissa kerrotaan kui- tenkin, miten evankelista Filippus joitakin

vuosia myöhemmin tuli Samarian pääkaupunkiin Sebasteen, joka sijaitsi runsaan kymmenen kilometrin päässä Sykarista. Filippuksen julistus sai aikaan herätyksen ja suuri joukko samarialaisia kastettiin Jeesuksen omiksi (Ap. t. 8:4–25). Ehkä sanoma Jeesuksesta oli ehtinyt jo kulkeutua Sykarista Sebasteen ja valmistanut ihmisiä ristini ja ylösnousemuksen evankeliumille.

Parasta, mitä me voimme ystävillemme tehdä, on rohkaista heitä lukemaan Raamattua ja viedä heidät sinne, missä Jumalan sana puhtaasti saarnataan ja sakramentit oikein jaetaan – siis oikeaan seurakuntaan, missä Jumala itse hoitaa taivastiella ja taivastiellä perille asti. Ja sitähan me itsekin tarvitsemme. Ikävä kyllä sellaisen seurakunnan löytäminen ei kaikkialla Suomessakaan ole enää aivan yksinkertaista. Jeesuksen tunteminen ja iankaikkisen elämän omistaminen ovat kuitenkin niin kallisarvoisia lahjoja, että niiden saamiseksi kannattaa nähdä paljonkin vaivaa. ●

Ville Auvinen

TT, pääsihteeri,
Suomen teologinen instituutti

Jeesus auttaa hädässä

4. SUNNUNTAI LOPPIAISESTA 29.1.

JOB 38:1–4, 8–11, 16–18

Jobin kirja on aika hankala kirja. Vaikeaksi sen tekevät sekä vaikeaselkoinen heprean kieli että erityisesti hankala sanoma. Mikä kirjassa on oikeasti Jumalan puhetta? Miten suhtautua Jobin tai hänen ystäviensä puheisiin? Entä koko aihe? Miksi syytön näyttää kärsivän? Onko Jumala hyvä? Miksi minä kärsin?

Kun Jumala lopulta reagoi ja vastaa Jobille, vastaus on yllättävä. Job kysyy miksi, mutta Jumala ei kerro. Job ei koskaan saa tietää, että Saatana on koetellut häntä Jumalan sallimuksesta, vaikka meille se paljastetaan jo kirjan alussa. Sen sijaan Jumala haastaa Jobin kaksintaisteluun (Job. 38:3),

viittaa luomiseen, ja kysyy Jobilta, mitä tämä mistään ylipäänsä mitään tietää. Miksi Jumala vastaa tällä tavalla? Hän osoittaa siten olevansa kaiken pahan yläpuolella. Jumala hallitsee pahan ja on asettanut sille omat rajansa.

Vanhassa testamentissa, ja yleisestikin muinaisessa Lähi-idässä, kaaosvoimia kuvataan usein merenä. Itse maakrapuna ja vain vähän rannikolla vierailleena nykyaikajan pullamöössökupolven edustajana en tätä kuvaa välttämättä täysin tajua, mutta jokainen rannikkoseudun asukas ymmärtää kunnioittaa merta. Meren äärellä ihminen tuntee itsensä pieneksi, ja merihädässä kielenkannat taipuvat äkkiä rukoukseen. Sama tapahtuu myrskyssä ja myrskyn keskellä. Eräs keskiajan juristi olkoon siitä esimerkinä: hän pelästyi myrskyä niin, että ryhtyi vastoin vanhempiensa tahtoa augustinolaismunkiksi.

Nyt Jumala vastaa Jobille myrskyn keskeltä ja kysyy missä tämä on ollut, kun hän on luonut maailman. Jumala kertoo Jobille, että hän on se, joka on asettanut merelle – kaaosvoimille – rajat, joiden yli sillä ei ole valtaa. Sama ajatus esiintyy Vanhassa testamentissa usein luomisen yhteydessä (esimerkiksi 1. Moos. 1:9; Ps. 104:9). Vesi edustaa tässä, kuten muuallakin Vanhassa testamentissa, kaaosvoimia; voimia, joita ihminen ei ole voinut kokonaan hallita, eikä yhä tänäkään päivänä kokonaan hallitse.

Miten tämä sitten vastaa Jobin kysymykseen? Jumalan vastaus ei kerro hänen kärsimystensä syytä. Mutta Jumalan vastaus kehottaa varsin kovasanaisesti hylkäämään sen ajatuksen, että Jumala olisi vihassaan aiheuttanut Jobin kärsimyksen. Näin Job on nimittäin ”pimentänyt” Jumalan kaitselmuksen, Job. 38:2 (KR33 ”aivoitus” ja KR92 ”tarkoitus” voidaan kääntää kaitselmukseksi). Sen sijaan Jumala vaakuuttaa Jobille, että kärsimystenkin keskellä hänellä on suunnitelma ja kärsimyksellekin on asetettu rajat. Pahan voima ei

ole ikinä missään tilanteessa tasaveroinen Jumalan kanssa, vaan se on alistettu hänen valtansa alle. Kun pahan valta kasvaa ympärillä, me saamme turvautua siihen, että Jumala on asettanut sille rajat oman aioituksensa mukaan. Siihen me saamme uskossa luottaa. Uskon kautta me ymmärrämme, että Isä ei ole paha despootti, vaan haluaa meille hyvää – ymmärrämme hänen aioituksiaan tai emme. Emme näe koko kuvaa. Emme ole olleet luomisessa läsnä emmekä tutkineet syvyyksien lähteitä.

Kun Jumala on sanallisesti kurmuuttanut Jobia, Jobin vastaus on paljon puhuva: ”Nyt minä ymmärrän, että kaikki on sinun vallassasi eikä mikään suunnitelmasi ole mahdoton sinun toteuttaa. -- Olen puhunut mitään ymmärtämättä asioista, joita en käsitä – ne ovat minulle liian ihmeellisiä. -- Vain korvakuulolta sinut tunsin. Nyt ovat silmäni nähneet sinut.” (Job. 42:2–3, 5)

Uudessa testamentissa on läsnä sama luomisteologia. Jeesus asettaa Gennesaretinjärven ylpeille aalloille rajat. Vaikka Pietari alkaakin epäroidä ja vajota, Jeesus nostaa hänet veden vallasta. Jeesus tyynnyttää myrskyn ja pelastaa opetuslapset sen kourista. Opetuslapset vaipuvat paatin pohjalle ja tunnustavat Jeesuksen Jumalan Pojaksi, jolla on valta aaltojenkin yli.

Jatketaan vielä hieman vesiteemalla. 1. Mooseksen kirjassa Jumala luo meren ja käskee sen vesien kokoontua yhteen paikkaan. Ensimmäisen temppelin pihalla on valtava pronssimeri, joka kuvaa tätä alkumerta, 1. Kun. 7:23–26. Kun vanhus Johannes näkee ilmestyksessään uuden taivaan ja uuden maan, yksi tärkeä asia puuttuu: merta ei ollut enää, Ilm. 21:1. Jeesus vie meidät kuoleman rajan yli uuteen elämään. Ja kun uusi taivas ja uusi maa luodaan, silloin merelle ei ole asetettu vain rajoja. Silloin sitä ei enää ole olemassa ollenkaan. ●

Topias Tanskanen

TK, teologian ja Lähi-idän tutkimuksen opiskelija

Kristus, Jumalan kirkkauden säteily

KYNTTILÄNPÄIVÄ 5.2.

LUUK. 2:22–33

Kynttilänpäivä eli neitsyt Marian kirkkokäyntipäivä on saanut nimensä varhaisesta tavasta silloin siunata vuotuiset kirkkokynttilät. Joulusta 40 päivää eteenpäin laskettuna kynttilänpäivä sattuu tälle kohtaa kirkkovuotta. Evankeliumissa esiintyvä Simeonin kiitosvirsi (lat. *Nunc dimittis*) on järjestyksessä jo kolmas Luukkaan tallettama alkukristillinen laulu.

Evankeliumitekstissä tapaamme Marian ja Joosefin Jeesus-lapsen kanssa Jerusalemin temppelissä. Jeesus oli nyt 40 vuorokauden ikäinen. Mooseksen laissa oli säädetty, että jokainen äiti oli seitsemän päivää saastainen synnyttyään poikalapsen. Äidin oli sitten pysyteltävä muista ihmisistä erillään kolmekymmentäkolme päivää. Neljänkymmenen päivän jälkeen poikalapsi oli vietävä temppeliin, koska niin oli säädetty Mooseksen laissa (3. Moos. 12:1–4). Samalla pojan äiti uhrasi puhdistautumiseen määrätyn uhrin. Köyhempi sai tuoda karitsan sijasta kaksi metsäkyhkystä tai kyyhkysen poikasta (3. Moos. 12:6–8). Maria oli vähävarainen ja hän toi köyhän kansalaisen uhrin. Säädökseen sisältyi, että jokainen perhe sai tuoda samassa tilaisuudessa temppeliin esikoisensa, jos tämä oli poikalapsi, pyhitettäväksi ja Herran palvelukseen. Tämä traditio oli muistutuksena siitä, että Herra oli varjellut Israelin esikoiset, kun puolestaan kuoleman enkeli surmasi kaikki Egyptin esikoiset.

Jeesuksen vanhempien ollessa temppelissä esiin astuu Simeon-niminen mies. Hän oli niitä harvoja Israelin uskovia, jolla oli melko erikoinen elämän päämäärä: Hän halusi nähdä Jumalan lupaaman Messiaan ennen kuolemaansa. Toiveena oli: ”kunpa saisi elää sinne asti.” Jumala oli kuullut tämän vanhan uskovan rukoukset ja oli il-

moittanut hänelle Pyhän Hengen kautta, että hänen ei tarvitse kuolla, ennen kuin on nähnyt Jumalan lupaaman Pelastajan.

Evankeliumikertomuksessa vanha Simeon ja Jeesus-lapsi temppelissä kertovat meille joulun jälkeen ensimmäisestä jumalanpalveluksesta, jossa Jeesus oli mukana vanhempiansa kanssa. Jouluna alkanut kertomus Jumalan tulemisesta keskellemme saa tässä jatkoa.

Kynttilänpäivän sanoma on keskeinen jatkumo joulun ilosanomalle. Joulun sanomassa lupaus pelastuksesta toteutuu, kynttilänpäivänä tuo sanoma vahvistetaan: ”tässä hän nyt on, maailman Vapah-taja.” Jouluna meitä kutsutaan seimen luokse katsomaan Pelastajaa. Kynttilänpäivänä Simeon lausuu: ”Minun silmäni ovat nähneet hänet.” Jouluna Jeesus on keskus ja lahja, nyt hän on kiitos tuosta lahjasta. Jouluna valo syttyy. Tässä hän jo loistaa kirkkaasti Simeonin käsivarsilla. Simeon iloitsee aivan valtavasti, kun saa nyt pitkän elämän odotuksen jälkeen

kohdata tämän Jumalan lähettämän valon, Jeesuksen Kristuksen. Niin, ei vain kohdata, vaan saa pitää Jumalaa hetken käsivarsillaan. Simeonin ilossa ja kiitoksessa yhdistyvät meidän kaikkien ilomme ja kiitoksemme. Evankelista Luukas kertoo: ”Hän otti lapsen käsivarsilleen, ylisti Jumalaa ja sanoi: - Herra, nyt sinä annat palvelijasi rauhassa lähteä, niin kuin olet luvannut. Minun silmäni ovat nähneet sinun pelastuksesi.”

Simeon on uskovainen mies. Hän uskoo, että tämän, hänen käsivarsillaan leppävän, lapsen kautta elämä jatkuu kuoleman jälkeen Jumalan luona taivaassa. Hän uskoi, että iän ja sairauksien kipu tulee vaihtumaan ikuiseen terveyteen tämän elämän jälkeen. Simeon ymmärtää, että Jeesus on synnin ja kuoleman voittaja. Hän tajusi, että kuolemalla ei rangaistusmerkityksessä ole enää mitään valtaa hänen elämänsä ylitse. ●

Martti Turunen

Polvijärven kirkkoherra

Julkaisijat

Suomen Evankelisuterilainen Opiskelija-
ja Koululaislähetys ry OPKO
Suomen Raamattuopiston Säätiö SROS
Suomen teologinen instituutti ry STI

Vastaava päätoimittaja

2014–2016

Timo Junkkaala
timo.junkkaala@gmail.com
09 5123 9110, 050 545 8446

Toinen päätoimittaja

2014–2016

Timo Eskola
timo.eskola@sti.fi
09 668 9550

Toimitussihteeri

Marko Turunen
marko.j.turunen@outlook.com
044 0510 862

Ulkoasun suunnittelu ja taitto

Teemu Junkkaala | teemu@gstj.fi

Toimitus 2016

Ville Kettunen | vkettu@gmail.com
Markus Korri | markus.korri@gmail.com
S. Marjokorpi | santeri.marjokorpi@sro.fi
Leif Nummela | leif.nummela@uusitie.fi
Arno Toivanen | arno.toivanen@meili.fi
Lauri Vartiainen | lauri.vartiainen@sro.fi

Neuvottelukunta 2016

Keijo Rainerma (puheenjohtaja),
Juha Auvinen, Ville Auvinen,
Ruth Franzén, Markku Ihonen,
Sammeli Juntunen, Lauri Melamies,
Jussi Miettinen, Pekka Mäkipää,
Olavi Peltola, Tapio Puolimatka,
Teuvo V. Riikonen, Niilo Räsänen,
Matti Sartonen, Jouko Talonen,
Mauri Tervonen, Lauri Thurén,
Juha Vähäsarja

Toimituksen osoite

PL 15, 02701 Kauniainen

Kustantaja

Perussanoma Oy

Tilauspalvelu ja osoitteenmuutokset

perussanoma@nesenta.fi
09 8566 7918

Tilauhinnat 2016

Opiskelijatilaus 17 €/vuosi, kesto-
tilaus 40 €/vuosi, määräaikaistilaus
43 €/vuosi, irtonumero 7 €

Ilmoitushinnat

1/1 sivu: 130 mm (lev.) x 193 mm (kork.)
250€, 1/2 sivu: vaaka 130 mm x 96,5 mm
140 €, pysty 62,5 mm x 193 mm 140 €,
muut: 0,80 €/pmm, palstaveveys 62,5
mm. Hintoihin lisätään alv. (24%).

Ilmoitusten vastaanotto

aineistot.perusta@perussanoma.fi
050 361 4099

Kirjapaino

Painotalo Plus Digital Oy
Perusta-lehti painetaan ympäristö-
ystävällisesti

Aikakauslehtien liiton jäsen.

ISSN 0355-7111

*Perusta julkaisee mahdollisuuksien
mukaan myös kirjoituksia ja komment-
teja, joita ei ole erikseen pyydetty.*

**Uskon ja ajattelun avuksi
43. vuosikerta
Ilmestyy kuudesti vuodessa**